

STORTINGET

Innst. 315 L

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra helse- og omsorgskomiteen

Prop. 88 L (2019–2020)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i alkoholloven (justering av Vinmonopolets åpningstider mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Proposisjonens hovedinnhold

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i proposisjonen enkelte endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven). Det foreslås å forskyve Vinmonopolets åpningstider på lørdager og dager før helligdager (unntatt Kristi himmelfartsdag). Videre foreslås det en tilsvarende forskyvning for tidspunkt for utlevering av privatimportert alkoholholdig drikk. Det foreslås også et begrenset unntak fra hovedregelen om at det ikke kan gis både salg- og skjenkebevilling i samme lokale, samt en endring som skal sikre at offentlige myndigheter fortsatt får tilgang til taushetsbelagte opplysninger fra Folkeregistret.

Forskyvning av rammene for Vinmonopolets åpningstider på lørdager

Vinmonopolets åpningstid

I dag kan Vinmonopolet ha åpent mellom klokken 08.30 og klokken 15.00 på lørdager og dager før helligdager (unntatt Kristi himmelfartsdag), jf. alkoholloven § 3-4 første ledd. Bestemmelsen fastsetter de ytre rammene for tillatt salgstid. Vinmonopolet fastsetter selv egen åpningstid innenfor disse rammene. Åpningstiden kan imidlertid ikke være lengre enn fastsatt salgstid for

annen alkoholholdig drikk i den kommunen utsalget ligger, jf. alkoholloven § 3-4 første ledd andre punktum.

I proposisjonen foreslår departementet å justere rammene for tillatt åpningstid på lørdager og dager før helligdager, i henhold til Granavolden-plattformen. Departementet foreslår en endring i alkoholloven § 3-4 første ledd som setter tillatt åpningstid på lørdager og dager før helligdager (unntatt Kristi himmelfartsdag) fra klokken 10.00 til klokken 16.00.

Utlevering av privatimportert alkoholholdig drikk

Tillatte utleveringstider for utlevering av privatimportert alkoholholdig drikk, uavhengig av type, følger Vinmonopolets tillatte åpningstider, jf. alkoholloven § 2-5. Departementet vurderer at det er hensiktsmessig å videreføre denne koblingen. Departementet foreslår derfor samme justering i tidsrammene for utlevering av privatimportert alkoholholdig drikk i henhold til alkoholloven § 2-5 første ledd.

Nordpolets åpningstid

Alkoholregelverket på Svalbard bør være tilpasset ordningen på fastlandet, med mindre det er særlige grunner til et avvikende regelverk. Departementet vurderer at det ikke er grunnlag for å ha ulike rammer for åpningstid for Nordpolet på Svalbard og Vinmonopolets utvalg. Til tross for at regelverket for alkohol på Svalbard avviker en del fra de øvrige alkoholreglene, vil den foreslåtte endringen lett kunne tilpasses dette regelverket. Departementet mener derfor at det ikke er behov for å vente på den varslede revisjonen av regelverket på Svalbard.

Alkoholordningen på Svalbard er regulert i egen forskrift i medhold av alkoholloven § 1-2. Det kreves ikke lovendring for å innføre de foreslåtte justeringene i

åpningstidene for Nordpolets utsalg, kun forskrifts-
endring. Departementet vil derfor fastsette en forskrifts-
endring i etterkant av Stortingets behandling av lovfor-
slagene i proposisjonen.

Forenklet ordning for skjenking og salg av alkohol ved bryggerier mv.

Alkohollovens utgangspunkt er at bevilling til salg
og skjenking skal gis for et bestemt lokale og en bestemt
type virksomhet, jf. alkoholloven §§ 3-1 andre ledd
tredje punktum og 4-2 fjerde ledd første punktum. Det
kan imidlertid ikke gis bevilling til både salg og skjen-
king i samme lokale. Departementet foreslår et begren-
set unntak fra hovedregelen om at det ikke kan gis både
salgs- og skjenkebevilling i samme lokale.

Høringen bekreftet at enkelte tilvirkere av alkohol
som holder til i små lokaler, kan oppleve praktiske ut-
fordringer med å legge til rette for adskilte arealer for
salg og skjenking. Det er et ønske fra næringen selv at
forbrukere skal kunne gå innom for eksempel et mik-
robryggeri, smake på de ulike drikkene og kjøpe med
seg en flaske eller to hjem. Tilvirkere kan ha et særlig be-
hov for et unntak fra kravet om separate lokaler, da pro-
blemer med små lokaler ikke like lett lar seg bøte på ved
flytting som for aktører som driver rene salgs- eller
skjenkesteder. Slik flytting ville også måtte innebære
flytting av selve tilvirkningsvirksomheten.

Departementet understreker at hovedregelen fort-
satt skal være at salg og skjenking skal holdes separat.

Tilgang til opplysninger fra Folkeregisteret

For at bevillingsmyndighetene skal kunne utføre de
oppgavene de er pålagt etter alkoholloven, er det nød-
vendig å innhente opplysninger fra ulike offentlige or-
ganer. Folkeregisterloven fra 1970 inneholdt en egen
bestemmelse om utlevering av folkeregisteropplysning-
er til offentlige myndigheters bruk i egen virksomhet.
Bevillingsmyndigheten fikk dermed tilgang til relevante
opplysninger fra Folkeregisteret i saker de hadde til be-
handling. Adgangen til utlevering av folkeregisteropp-
lysninger til offentlige myndigheters bruk ble endret
ved ikrafttredelsen av ny lov 9. desember 2016 nr. 88 om
folkeregistrering (folkeregisterloven).

Endringene som kom med ny folkeregisterlov, med-
fører at det nå kreves særskilt hjemmel i særlov for å
innhente taushetsbelagte opplysninger fra Folkeregis-
teret som tidligere kunne utleveres ved begrunnet be-
hov. I dag er det ikke en slik hjemmel i alkoholloven.
Dette innebærer at bevillingsmyndigheten ikke lenger
kan innhente nødvendige taushetsbelagte opplysning-
er fra Folkeregisteret når den skal behandle saker etter
alkoholloven.

Departementet foreslår derfor en endring i alkohol-
loven som skal sikre at offentlige myndigheter fortsatt
får tilgang til taushetsbelagte opplysninger fra Folkere-

gisteret dersom de trenger det for å utføre oppgaver et-
ter alkoholloven.

Forslaget om hjemmel i alkoholloven for innhen-
ting av opplysninger og folkeregisterloven § 10-2 vil
sammen gi tydelig og klar hjemmel for tilgangen til slike
opplysninger fra Folkeregisteret.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeider-
partiet, Tore Hagebakken, Ingvild Kjerkol,
Hege Haukeland Liadal, Tuva Moflag og
Tellef Inge Mørland, fra Høyre, Erlend
Larsen, Mari Holm Lønseth, Sveinung
Stensland og Camilla Strandskog, fra
Fremskrittspartiet, Åshild Bruun-
Gundersen og Kjell-Børge Freiberg, fra
Senterpartiet, Kjersti Toppe, fra Sosialis-
tisk Venstreparti, Nicholas Wilkinson, og
fra Kristelig Folkeparti, lederen Geir
Jørgen Bekkevold, viser til Prop. 88 L (2019–2020),
hvor regjeringen fremmer forslag om å forskyve
rammene for Vinmonopolets åpningstider på lørdager
og dager før helligdager og et begrenset unntak fra
hovedregelen om at det ikke kan gis både salgs- og
skjenkebevilling i samme lokale.

Komiteen viser til at formålet med alkoholloven
er å begrense de samfunnsmessige og individuelle ska-
dene som alkoholbruk kan medføre. Komiteen viser
til at alkoholpolitikken i Norge er begrunnet i helse- og
sosialpolitiske hensyn. Komiteen viser til at alkohol-
holdig drikk er en vare som kan medføre skader og pro-
blemer for både den som drikker den, og for mennesker
rundt, arbeidslivet og samfunnet. Komiteen viser til
at lovforslaget ikke endrer dette formålet.

Komiteen viser til at flertallet av høringsinstanse-
ne er positive til de foreslåtte justeringene i alkohollo-
ven, og at flere instanser påpeker at justeringene inne-
bærer små endringer som ikke vil påvirke det norske al-
koholforbruket i stor grad.

Komiteens medlemmer fra Arbeider-
partiet, Senterpartiet og Sosialistisk Ven-
streparti påpeker viktigheten av å beholde
Vinmonopolets stilling som monopol. Disse med-
lemmer ønsker å videreutvikle modellen med flere
polutsalg der folk bor. Vinmonopolet er viktig i det al-
koholpolitiske arbeidet i Norge samt har sterk oppslut-
ning blant landets innbyggere.

Disse medlemmer viser til at andre høringsin-
stanser uttrykker generell bekymring for utviklingen i
alkohollovgevingen. Disse skriver at de konkrete end-
ringene i forslaget isolert sett ikke anses å ville medføre
vesentlige endringer i alkoholkonsumet, men at flere
justeringer i alkohollovgevingen i liberaliserende ret-

ning de siste årene samlet sett bidrar til økt tilgjengelighet og alkoholforbruk. Enkelte høringsinstanser understreker videre at endringene samlet sett bidrar til å true konsistensen i norsk alkoholpolitikk. Disse medlemmer deler bekymringene fra disse høringsinstansene.

Disse medlemmer viser til at flere endringer i alkoholpolitikken fra regjeringens side kun har gått i én retning – nemlig oppmykning og liberalisering. Disse medlemmer viser til endringer som økning i taxfreekvoten for vin, adgang til å la Vinmonopolet ha åpent på nyttårsaftnen, påskeaftnen og pinseaftnen og oppmykning av reklameforbudet.

Disse medlemmer viser til at flere vedtak som Stortinget gjorde i 2018 i forbindelse med behandlingen av representantforslag fra representanter fra Kristelig Folkeparti – jf. Dokument 8:141 (2017–2018) og Innst. 38 S (2018–2019) – ikke er fulgt opp av regjeringen. Det gjelder blant annet vedtak om å be regjeringen innføre innholdsmerking og advarselsmerking på alkoholholdig drikke, vedtak om å be regjeringen sette ned et offentlig utvalg for å vurdere de samfunnsmessige kostnadene ved alkoholbruk og vedtak om å be regjeringen reversere de siste endringene i taxfreekvoten for alkohol. Stortinget gjorde i 2018 også vedtak, mot regjeringspartienes stemmer, om å be regjeringen utarbeide en nasjonal alkoholstrategi.

Disse medlemmer mener det er kritikkverdigg at denne har latt vente på seg, og at det nå fremmes nye forslag fra regjeringen om endringer i alkoholloven som går i liberaliserende retning, før en overordnet alkoholstrategi er fremmet.

Disse medlemmer viser også til at stortingsflertallet har bedt regjeringen utrede å la Vinmonopolet overta taxfreeordningen, men at regjeringen nylig har lagt vekk saken. Disse medlemmer viser til at endringene i alkoholpolitikken de siste årene ikke kan sies å ha bidratt til å nå det overordnede målet som Norge har sluttet seg til, om 10 prosent reduksjon i skadelig bruk av alkohol innen 2025.

Disse medlemmer mener at det haster med få utarbeidet en nasjonal alkoholstrategi som omhandler konkrete og tverrsektorielle tiltak for å nå målsettingen om en reduksjon av skadelig alkoholbruk i samfunnet. Strategien må forankres i lovgivende forsamling, Stortinget.

På denne bakgrunn fremme disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en nasjonal alkoholstrategi for Stortinget innen utgangen av 2020.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til alkoholloven § 3-7 Tidsinnskrenknin-

ger for salg og utlevering av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol, hvor det står følgende:

«Salg og utlevering av alkoholholdig drikk gruppe 1 kan skje fra 08:00 til kl. 18:00. På dager før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 15:00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag.

Kommunestyret kan generelt for kommunen eller for det enkelte salgssted innskrenke eller utvide tiden for salg i forhold til det som følger av første ledd. Salg og utlevering av drikk som nevnt i første ledd er likevel forbudt etter kl. 20:00 på hverdager, og etter kl. 18:00 på dager før søn- og helligdager unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag. Det kan bestemmes at salg ikke skal finne sted til bestemte tider på dagen eller på bestemte ukedager.»

Disse medlemmer mener det er viktig med et åpent samfunn med færre reguleringer, og ser på det som uforståelig at salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 ikke skal kunne gjøres i hele åpningstiden til dagligvarebutikker. Disse medlemmer mener det vil være fornuftig å åpne for salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 i dagligvarebutikk i hele butikkens åpningstid.

På bakgrunn av dette fremmer derfor disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 i dagligvarebutikk i hele butikkens åpningstid.»

Disse medlemmer viser til at staten taper merverdiavgiftsinntekter og inntekter fra særavgifter som følge av grensehandelen. Grensehandelen kan også gi lavere omsetning i norske butikker og behov for færre sysselsatte i detaljhandelen i Norge. Disse medlemmer viser til at Vinmonopolet i en pressemelding har vist at deres salg totalt har økt med 35 prosent i mars og april, som en konsekvens av covid-19 og stengte grenser. Disse medlemmer understreker at dette ikke betyr at folk drikker mer, men at man handler det man skal på Vinmonopolet, og viser til at det er vinmonopolene nærmest grensen til Sverige som har økt mest i omsetning.

Disse medlemmer er opptatt av å beholde norske arbeidsplasser samt at pengene skal legges igjen i Norge, og ikke i utlandet. Disse medlemmer viser til at grensehandelen i fjor økte med hele 15,1 prosent, til 17,6 mrd. kroner. For å kunne redusere grensehandelen, mener disse medlemmer at norske avgifter på populære grensehandelsvarer må settes ned.

Disse medlemmer viser til at man har gode erfaringer med dette i Danmark. Der har man tidligere hatt en omfattende grensehandel til Tyskland, men den er nå nær halvert. Det skjedde etter at danske avgifter ble satt ned og dermed gjorde det mindre attraktivt å handle i Tyskland. Danmarks grep har ført til at grense-

handelen til Tyskland har blitt redusert med nesten åtte mrd. kroner de siste årene.

Disse medlemmer mener dagens høye avgifter og omfattende reguleringer på salg av alkohol fører til smugling og ulovlig produksjon. Fremskrittspartiet tror en mer liberal alkoholpolitikk vil føre til et mer avslappet forhold til alkohol og til sunnere drikkevaner samt få omsetning av alkohol inn i lovlige former.

Disse medlemmer mener derfor det vil være riktig at Norge reduserer alkoholavgiftene til det samme nivået som våre naboland, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å redusere avgiftene på alkohol til samme nivå som våre naboland, med mål om å unngå handelslekkasje og smugling.»

Disse medlemmer viser til at utesteder får prikkbelastning for å ha synlige logoer for alkoholmerker på skjenkestedet. Dette skaper utfordringer for serveringsstedet og kan oppleves som et unødvendig firkantet regelverk.

Disse medlemmer viser til at vanlig serveringsutstyr er unntatt når det brukes i ordinær servering. Ølbrikker, glass og rørepinner er lov, men holdere for rørepinner og servietter er eksempelvis ikke lov. Det må altså være direkte knyttet til servering. Det betyr også at askebeger, forkle, t-skjorte, parasoll og lignende ikke er tillatt. Heller ikke barmatter kan ha logo eller reklame hvis de ikke ligger på bartenderens side av bardisken, slik at de benyttes i direkte tilknytning til selve skjenkingen, for eksempel der man mikser drinker eller tapper øl.

Disse medlemmer mener dette er ulogisk og unødvendig detaljstyring. Disse medlemmer understreker at når man har oppsøkt et skjenkested, bør man være forberedt på logoer og reklame for ulike alkoholmerker, på samme måte som det også er logo i dag på ølglass på skjenkesteder.

Disse medlemmer peker på at det også er ulovlig å reklamere for alkoholfritt øl som har et varemerke som forbindes med alkoholholdig drikk. Dette mener disse medlemmer er problematisk fordi man forskjellsbehandler ølmerkene.

I 2018 ble det solgt ti millioner liter alkoholfritt øl – noe som var ny rekord. Disse medlemmer viser til at flere aktører melder om økt salg, noe som også viser at flere anser alkoholfritt øl som et godt alternativ. Disse medlemmer mener det må legges til rette for at man kan reklamere for alkoholfritt øl, slik at det blir enklere å øke produksjonen og salget av alkoholfritt øl.

På bakgrunn av dette fremmer derfor disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate markedsføring av alkoholfritt øl, med bryggeriets/ produsentens egen logo.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate markedsføring av alkoholmerker/alkohol inne på skjenkestedene.»

Disse medlemmer viser til at TV2 tidligere i år har omtalt brenneriet fra et lite fiskevær på Helgelandskysten som høstet stormende jubel under en spritkonkurranse i København, men som ikke får anledning til å vise dette til sine kunder.

Disse medlemmer viser til at på grunn av et reklameforbud mot alkoholholdig drikk kan ikke ekteparet fra Helgelandskysten som har produsert denne ginen, markedsføre andres positive omtale av eget produkt. Disse medlemmer mener det er helt uforståelig at norske gründere skal spennes ben under på denne måten. Det at man har klart å skape et så godt produkt at det vinner gullmedalje, og anerkjennes internasjonalt, er en stor prestasjon som bør heies frem av Norge.

På bakgrunn av dette fremmer derfor disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate merking av egenprodusert alkohol med eventuelle utmerkelse og/eller priser.»

Disse medlemmer viser til at hver enkelt kommune i dag kan bestemme hvor i kommunen Vinmonopolet kan etablere et utslag. Dette ønsker disse medlemmer å endre på, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi Vinmonopolet fri etableringsrett.»

Disse medlemmer viser til at alkoholforskriften § 3-4 medfører et statlig forbud mot at kiosker og bensinstasjoner kan søke om salgsbevilling for svake alkoholholdige drikkevarer på lik linje med dagligvarebransjen. Disse medlemmer viser til at flere i bransjen opplever dette som dypt urettferdig, ettersom dagligvarebransjen ikke har noen restriksjoner på kombinasjonsomsetning av dagligvarer og drivstoff, mens servicehandelen har et forbud mot det samme.

Disse medlemmer viser til at også de digitale dagligvareaktørene, som eksempelvis kolonial.no, har mulighet til å søke om å få innvilget salgsbevilling, og kan i forlengelsen av dette levere øl rett hjem på døren til norske forbrukere. Kolonial.no kan også utlevere øl via kiosker og bensinstasjoner – de samme utsalgsstedene som har forbud mot å omsette den samme varen.

Disse medlemmer viser til at særlig på mindre steder viskes linjen mellom dagligvarebutikker og ben-

sinstasjoner ut, og at disse aktørene i stadig større grad selger de samme varene. På mindre steder er flere bensinstasjoner nærmest å regne som komplette nærbutikker som omsetter både dagligvarer og drivstoff og har tilbud om post i butikk.

Disse medlemmer understreker at det for disse bedriftene er vanskelig å forstå hvorfor kommunen ikke kan si ja til en søknad om salgsbevilling – slik tilfellet er for dagligvare.

Disse medlemmer understreker behovet for likebehandling innenfor dette området. Dette kan man legge til rette for gjennom å gi lokalpolitikere mulighet til å ta lokale hensyn og selv avgjøre hvem som skal kunne omsette svake alkoholholdige drikkevarer lokalt. Det styrker også det lokale selvstyret.

På bakgrunn av dette fremmer derfor disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate at kommunene kan si ja til søknader om salgsbevilling, også når søknaden kommer fra servicehandelsbedrifter.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at regjeringen i forslag til revidert statsbudsjett 2020 foreslår å nulle ut vedtaket om å sette ned et offentlig utvalg for å vurdere de store samfunnsmessige kostnadene ved alkoholbruk for samfunn, arbeidsliv og enkeltpersoner og deres familier. Dette medlem viser til at Senterpartiet ikke støtter at Stortingets vedtak på denne måten blir lagt bort av regjeringen.

Forskyvning av rammene for Vinmonopolets åpningstider på lørdager

Komiteen understreker at forslaget kun innebærer en justering av den ytre rammen for Vinmonopolets åpningstider, og at det fortsatt vil være opp til Vinmonopolet å vurdere hvilke åpningstider de enkelte utsalg skal ha innenfor denne rammen.

Komiteen viser til at utleveringstider for utlevering av privatimportert alkoholholdig drikk fortsatt vil følge Vinmonopolets tillatte åpningstider.

Komiteen viser til at det kun er behov for en forskriftsendring for å gjøre tilsvarende endringer i Nordpolets åpningstider på Svalbard, og merker seg at departementet vil fastsette en slik forskrift i etterkant av lovbehandlingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at den reelle åpningstiden til Vinmonopolet nå blir økt med én time. Det er svært begrenset hvor mange, om noen, som har åpent fra kl. 08.30 på hverdag før helligdag eller på lørdag. Disse medlemmer påpeker at det er helt vanlig å åpne kl. 10.00. Endringen regjeringen foreslår, er altså en reell

økning i åpningstid. Disse medlemmer merker seg at fagbevegelsen har påpekt dette i sitt høringsvar til departementet. Disse medlemmer mener ytterligere økning i åpningstidene ut over disse endringer det nå legges opp til, vil være utfordrende med tanke på det svært viktige oppdraget Vinmonopolet har på det helsepolitiske området.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at endringene kommer som en oppfølging av Granavolden-plattformen. Disse medlemmer understreker at hovedlinjene i dagens alkoholpolitikk ligger fast, og at justeringene innebærer en tilpasning til utviklingen i forbrukeres handlemønster og en forenklet adgang for tilvirkere med små lokaler til å selge sine produkter. Disse medlemmer mener slike justeringer vil kunne bidra til å opprettholde legitimiteten til dagens alkoholpolitiske virkemidler.

Disse medlemmer viser til at Vinmonopolet selv trekker frem at Vinmonopolet legitimitet i befolkningen er knyttet til samsvar mellom kundenes forventning til service fra Vinmonopolet, og den service som faktisk utøves overfor kundene. I dette ligger også at åpningstidene er tilpasset kundenes handlemønster, innenfor rammen av det alkoholpolitiske oppdraget. Dette tilsier en forskyvning av åpningstidene på lørdager, slik departementet foreslår.

Komiteens medlem fra Senterpartiet merker seg at regjeringen argumenterer med at forslaget er nødvendig for å sikre fortsatt legitimitet og oppslutning for Vinmonopolet i befolkningen. Dette medlem viser da til at Vinmonopolet ifølge undersøkelser har et solid omdømme i befolkningen, som er styrket og ikke svekket de siste årene. Dette medlem merker seg at regjeringen i proposisjonen skriver at det må følges nøye med på hvilken effekt justeringen vil få for alkoholsalget og alkoholkonsumet i Norge, og at departementet vil be regjeringen vurdere hvordan dette kan gjennomføres. Dette medlem støtter dette og forutsetter at Stortinget blir informert på egnet måte. Målet om reduksjon i skadelig bruk av alkohol med 10 prosent innen 2025 ligger fast.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at lørdager en dag som i størst mulig grad bør tilrettelegge for fritid med familie og andre aktiviteter. En utvidelse av åpningstidene vil føre til press på de ansatte i Vinmonopolet til å måtte være enda lenger på jobb, uten at dette medlem ser at samfunnsnyttene er stor nok til at dette er rimelig å forvente. Dette medlem viser til at medlemmene i Handel og Kontor som jobber i Vinmonopolet, ikke vil endre åpningstidene. Dette medlem støtter derfor ikke forlengede åpningstider for Vinmonopolet.

Forenklet ordning for skjenking og salg av alkohol ved bryggerier mv.

Komiteen viser til at som hovedregel skal fortsatt salg og skjenking holdes separat. Komiteen understreker at lovforslaget ikke innebærer endringer i Vinmonopolets enerett til å selge varer med mer enn 4,7 volumprosent alkohol.

Komiteen viser til at det har vært en utvikling med flere lokale produsenter av sider, øl og andre alkoholholdige drikker i senere år. Komiteen viser til at mange av produsentene har små lokaler til produksjon, servering og salg, og at det for dem er krevende å ha ulike lokaler for salg og skjenking. Komiteen viser til at det vil gjelde et krav om tilknytning mellom tilvirkningslokalet og salgs- og skjenkelokalet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er nødvendig å gjøre endringer i alkoholloven for å tillate salg ved besøk i produksjonslokaler eller i tilknytning til disse.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Fremskrittspartiet var en del av i 2018, sikret en reduksjon i alkoholavgiftene for småskalabryggerier som årlig produserte mindre enn 500 000 liter øl. Denne reduserte satsen gjaldt kun for øl med alkoholstyrke opp til 4,7 volumprosent.

Disse medlemmer viser også til at Fremskrittspartiet tidligere har fått gjennomslag for at bryggeriut salg kan selge sider med styrke opp til 22 volumprosent. For å legge til rette for samt å muliggjøre ytterligere vekst i bransjen ønsker disse medlemmer at destillerier og bryggerier skal få selge alle egenproduserte varer.

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate at destillerier og bryggerier kan selge alle egenproduserte varer.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det er uheldig at dette forslaget fremmes for Stortinget før regjeringen har fremmet en overordnet nasjonal alkoholstrategi, som Stortinget i 2018 vedtok å be regjeringen utarbeide.

Dette medlem viser til at unntaket som foreslås fra hovedregelen om salgs- og skjenkebevilling i samme lokale, er begrenset, og at det er foreslått ulike kriterier for unntaket. Dette medlem støtter at unntaket kun knyttes til mindre lokaler der det ikke er praktisk gjennomførbart med separate lokaler for salg og skjenking. Dette medlem støtter at det gis forskriftshjemler slik at det kan gis nærmere bestemmelser om hvilke krav lokalet må oppfylle for at det skal kunne gis både salgs- og skjenkebevilling. Dette medlem vil understreke at

unntaket kun skal gjelde salg av egenprodusert drikk. Dette medlem vil også understreke at selv om loven nå skal åpne for at det i unntakstilfeller skal kunne gis tillatelse til salg og skjenking i samme lokale, er hovedregelen at dette ikke er tillatt. Dette medlem viser til at det er kommunen som lokal bevillingsmyndighet som vurderer eventuelle søknader om unntak fra denne hovedregel etter kriterier gitt i lov eller forskrift.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem en nasjonal alkoholstrategi for Stortinget innen utgangen av 2020.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 i dagligvarebutikk i hele butikkens åpningstid.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å redusere avgiftene på alkohol til samme nivå som våre naboland, med mål om å unngå handelslekkasje og smugling.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate markedsføring av alkoholfritt øl, med bryggeriets/produsentens egen logo.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate markedsføring av alkoholmerker/alkohol inne på skjenkestedene.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate merking av egenprodusert alkohol med eventuelle utmerkelse og/eller priser.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi Vinmonopolet fri etableringsrett.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate at kommunene kan si ja til søknader om salgsbevilling, også når søknaden kommer fra servicehandelsbedrifter.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å til- late at destillerier og bryggerier kan selge alle egenpro- duserte varer.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité, med unntak av tilråding til § 2-5 første ledd og § 3-4 før- ste ledd, som fremmes av komiteens medlemmer fra Ar- beiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i alkoholloven (justering av Vinmonopo- lets åpningstider mv.)

I

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1-7f skal lyde:

§ 1-7f Krav ved bevilling etter § 3-1b og § 3-1c første ledd annet punktum

Bevilling etter § 3-1b kan bare gis hvis tilvirkningen skal skje ved salgsstedet, og tilvirkningen og salget vil ut- gjøre en del av stedets helhetlige karakter og salgstilbud.

Bevilling etter § 3-1b første ledd annet punktum og annet ledd og bevilling etter § 3-1c første ledd annet punktum for alkoholholdig drikk gruppe 2 kan bare gis for inntil 15 000 liter per år og på følgende vilkår:

1. Den alkoholholdige drikken må være omfattet av produktlisten i kommentar til posisjon 22.06 i Toll- tariffen og kan ikke være tilsatt brennevin eller blandet med alkoholholdige produkter utenfor produktlisten i kommentar til posisjon 22.06 i Toll- tariffen.
2. Minst en tredjedel av innsatsvarer som gir produk- tet dets karakter, må være egenprodusert.

Ny § 1-7g skal lyde:

§ 1-7g Salg og skjenking i samme lokale

Det kan ikke gis bevilling til salg og skjenking for samme lokale med mindre vilkårene i § 3-1c er oppfylt.

§ 1-15 første ledd skal lyde:

Politiet og skatte- og avgiftsmyndighetene plikter uten hinder av taushetsplikt å gi de opplysninger som er nødvendige for behandlingen av salgs- og skjenkebevil- lingen. *Bevillingsmyndigheten kan uten hinder av taus- hetsplikten innhente opplysninger fra Folkeregisteret når det er nødvendig for å behandle slike saker.*

§ 2-5 første ledd skal lyde:

Utlevering av alkoholholdig drikk ved privat inn- førsel kan skje fra kl. 08.30 til kl. 18.00. På dagen før søn- og helligdager *kan utleveringen skje fra kl. 10.00 til kl. 16.00.* Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfarts- dag.

§ 3-1 første og annet ledd skal lyde:

Salg av alkoholholdig drikk gruppe 2 og 3 kan bare foretas av AS Vinmonopolet på grunnlag av kommunal *bevilling, tillatelse* som nevnt i § 3-1a eller bevilling etter § 3-1b eller § 3-1c.

Salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 kan bare fore- tas på grunnlag av kommunal *bevilling, tillatelse* som nevnt i § 3-1a eller bevilling etter § 3-1b eller § 3-1c. Det gjelder også der salget skal drives av et selskap som helt eller delvis eies av kommunen. Bevillingen gjelder for et bestemt lokale og en bestemt type *virksomhet.*

Ny § 3-1c skal lyde:

§ 3-1c Salgsbevilling for samme lokale som er gitt skjenke- bevilling

Det kan gis kommunal salgsbevilling for egenpro- dusert alkoholholdig drikk gruppe 1 for samme lokale som er gitt skjenkebevilling dersom

- a) bevillingshaver har rett til tilvirkning,
- b) bevillingen skal utøves ved bevillingshavers tilvirk- ningssted, og
- c) bevillingen skal gjelde for et mindre lokale hvor det ikke er praktisk gjennomførbart med separate loka- ler for salg og skjenking.

Dersom kravene i § 1-7f annet ledd er oppfylt, kan bevillingen omfatte salg av egenprodusert alkoholhol- dig drikk gruppe 2.

Departementet kan gi forskrifter om innholdet i kravene i første ledd bokstav b og c, og om andre krav for å sikre at solgt og skjenket drikk holdes adskilt.

§ 3-4 første ledd skal lyde:

Salg fra AS Vinmonopolets utsalg kan skje fra kl. 08.30 til kl. 18.00. På dagen før søn- og helligdager *kan salg skje fra kl. 10.00 til kl. 16.00.* Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag. Åpningstiden for AS Vinmo- nopolets utsalg kan likevel ikke være lengre enn fastsatt salgstid for annen alkoholholdig drikk i kommunen.

§ 3-4a skal lyde:

§ 3-4a Tidsinnskrenkninger for salg av alkoholholdig drikk etter §§ 3-1b og 3-1c

Salg av alkoholholdig drikk etter §§ 3-1b og 3-1c kan skje fra kl. 08.00 til kl. 18.00.

Kommunestyret kan generelt for kommunen eller for det enkelte salgssted innskrenke eller utvide tiden for salg i forhold til det som følger av første ledd. Salg av drikk som nevnt i første ledd er likevel forbudt etter kl. 20.00 på hverdager, og etter kl. 18.00 på dager før søn- og

helligdager unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag. Det kan bestemmes at salg ikke skal finne sted til bestemte tider på dagen eller på bestemte ukedager.

Salg av alkoholholdig drikk som nevnt i første ledd skal ikke skje på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.

§ 4-1 første ledd skal lyde:

Flere skjenkebevillinger til samme lokale kan bare gis til én bevillingshaver, med mindre det i bevillingene fastsettes skjenketider som ikke er overlappende, jf. § 4-4.

§ 6-5 skal lyde:

Politiet, avgiftsmyndighetene, skattemyndighetene, tollmyndighetene og Mattilsynet plikter uten hinder av taushetsplikt å gi de opplysninger som er nødvendige for behandlingen av saker etter dette kapittel. *Bevillingsmyndigheten kan uten hinder av taushetsplikten innhente opplysninger fra Folkeregisteret når det er nødvendig for å behandle saker etter dette kapitlet.*

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 26. mai 2020

Geir Jørgen Bekkevold

leder

Sveinung Stensland

ordfører